

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový modul VI/2

Vytváření podmínek pro rozvoj znalostí, schopností a dovedností v oblasti finanční gramotnosti

Téma VI.2.2

Peníze, mzdy, daně a pojistné
Ochranné prvky našich bankovek

Mgr. Zuzana Válková

K čemu slouží ochranné prvky?

- ❖ Ochranné prvky slouží k padělání peněz, které je staré, jako bankovky samy o sobě
- ❖ Padělatelé se snaží bankovky napodobit a uvést do oběhu
- ❖ Bankovky lze padělat mnohem snadněji než mince
- ❖ ČNB rozlišuje 5 skupin nebezpečnosti falešných bankovek:
 - velmi nebezpečný (st.1), nebezpečný (st.2), zdařilý (st.3), méně zdařilý (st.4) a neumělý (st.5), přičemž nejvíce padělků spadá do skupiny 4 až 5.

K čemu slouží ochranné prvky?

- ❖ Aby se bankovky co nejvíce ochránily, jsou vybaveny řadou ochrannými prvky (grafickými i v materiálu)
- ❖ Některé ochranné prvky jsou utajeny, aby o nich veřejnost nevěděla a specialisté na odhalování padělání se na ně zaměřují
- ❖ Nejčetněji a nejčastěji se padělají bankovky v nominální hodnotě 500 a 1000 Kč

Základní bezpečnostní prvky

Každý by měl být seznámen s těmito bezpečnostními prvky:

- ❖ **Vodoznak:** vytváří dvojrozměrný nebo trojrozměrný obrazec, viditelný proti zdroji světla. Trojrozměrný vodoznak mají současné bankovky vyšší hodnoty (od 500 Kč nahoru)

Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Ochranný proužek:** Jde o kovový nebo pokovený plastový proužek, který je zapracován do papírní hmoty během výroby. Proužek často obsahuje i mikropísmo nebo hologram. Okénkový proužek je hodnocen jako vyšší stupeň ochrany, proto se používá při výrobě papíru pro tisk bankovek.

Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Ochranná vlákna:** jsou na bankovkách chaoticky rozmístěná po celé jejich ploše. Jsou to okem viditelná, 6 mm oranžová vlákna, která reagují na UV světlo. Tato vlákna jsou přidávány do papírové hmoty během jeho výroby.

Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Soutisková značka:** Soutisková (průhledová) značka se skládá z obrazce, jehož jedna část se nachází na lícní straně bankovky, druhá část na straně rubové. V dopadajícím světle však žádná z nich nedává smysl. Avšak při pohledu proti světlu se obě části spojí do jediného kompletního obrazce.
- ❖ Pozn.: Padělatelé nemají k dispozici simultánní tisknoucí stroje, a proto musí tisknout zvlášť lícovou a zvlášť rubovou stranu. Obrazce se pak rozcházejí a nevytvářejí obrazec, který by byl jasně čitelný

Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Skrytý obrazec:** je motiv, viditelný okem pouze při určitém úhlu pohledu. Je umístěn na lícni straně bankovky v ornamentu na rameni portrétu. Je tvořen nominální hodnotou banky, na které se vyskytuje.

Tisk tohoto ochranného prvku probíhá liniovým hlubotiskem, vzniká tzv. sklopný efekt.

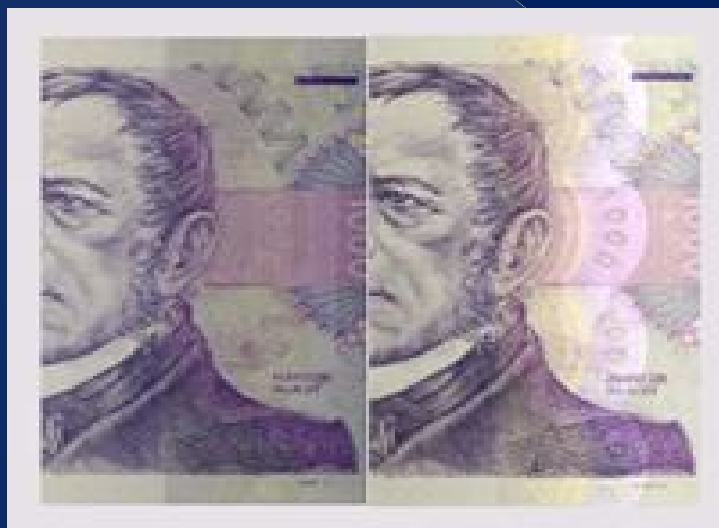
Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Proměnlivá barva:** obrazec, který je touto barvou vytištěn, mění své zbarvení v závislosti na tom, v jakém úhlu se bankovka sklopí proti dopadajícímu světlu. Např. zlatá barva u 1000 Kč bankovky se při sklopení změní na zelenou = **optický efekt**

Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Ochranný pruh:** je prvek založený na optickém efektu, který se při běžném pohledu na bankovku jeví jako průhledný, slabě okrově zabarvený pruh. Při sklopení bankovky proti světlu získává slabý barevný nádech s kovovým odleskem. Na českých bankovkách je umístěn na lící straně blíže pravému okraji bankovky, o šířce cca 20 mm.

Základní bezpečnostní prvky

- ❖ **Mikrotexty:** K tomuto tisku se používá ofset nebo hlubotisk. Tisknou se jím linky, vyplňují obrazce nebo se z nich skládá samostatný obrazec. Pravost bankovky je možné ověřit pouhým okem nebo s pomocí lupy. Kopírky stroje neumí mikrotext napodobit.

Bankovka osvětlená UV světlem

Přehled ochranných prvků

1. **Vodoznak**
2. **Ochranný proužek s mikrotextem**
3. **Ochranná vlákna**
4. **Soutisková značka**
5. **Skrytý obrazec**
6. **Opticky proměnlivá barva**
7. **Proměnlivý pruh**
8. **Mikrotexty**

Otázky k souhrnnému opakování

1. K čemu slouží ochranné prvky u bankovek?
2. Které bankovky se u nás nejčastěji padělají?
3. Zkus určit jednotlivé ochranné prvky a stručně je charakterizuj

Děkuji Vám za pozornost !!!

Použitá literatura

1. **Finanční gramotnost**, *Petra Navrátilová*, Computer media,
2. www.cnb.cz